

BESZÁMOLÓ

**a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár
működéséről
(2022)**

**TERVEK
(2023)**

Bevezetés – általános helyzetkép

Ahogy minden ember, minden munkáltató és minden munkahely életében, úgy a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár munkatársai, fenntartója és maga az intézmény életében 2020-ban és 2021-ben az év meghatározó élménye a COVID-19 járvány volt. Ez kihatott a gazdasági körülményekre, a munkahelyi szervezetre, és mindennapi működésre, a könyvtár szolgáltatási gyakorlatára is.

2022-ben mindehhez hozzáadódott az ukrajnai háború, és ennek következménye a gazdasági, politikai veszélyhelyzet és válság. Az infláció, a rezsiválság a könyvtár működésében is éreztette hatását, ahogy minden intézmény és terület életében is.

A Könyvtár adatai:

Név: Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár

Státusza: nyilvános könyvtár, szerepel a minisztérium (KIM) és a Könyvtári Intézet vezette nyilvános könyvtárak jegyzékén

Cím és postacím: 9090 Pannonhalma, Vár 1.

Telefon: +36 96 570 142

E-mail: fokonyvar@osb.hu

Honlap: <https://konyvtar.osb.hu/>

Nyitva tartás a könyvtárhasználók előtt:

olvasó és kutatószolgálat, kölcsönzés: kedd-szerda-csütörtök: 8-12-ig
hétfő és péntek: *belső munkákra, megbeszélésekre „védelem alatt”*
szombat: zárva

Március 21-én (Szent Benedek ünnepe) és november 11-én (Szent Márton ünnepe) zárva tartunk. A nagyobb egyházi (karácsony, húsvét) és rendi ünnepek környéki nyitva tartásról a honlapról tájékozódhatunk. Nyitva tartásunkban követjük az állami munkarendet - munkaszüneti napok, áthelyezett pihenőnapok stb.

Személyi kérdések:

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár igazgatója 2018. június 12-től **Ásványi Ilona**. 2022-ben *egy főállású* munkatárs **Samodai Éva** és *egy részmunkaidős* munkatárs: **Nagy Balázs** dolgozott még a könyvtárban.

Gyűjtemény:

A könyvtár **állományának nagyságáról** becsült adataink vannak. Kb. 300.000 könyv és cca. 100.000 kötet bekötött folyóirat alkotja a gyűjteményt, melynek $\frac{3}{4}$ része muzeális dokumentum.

Különggyűjteményeink: *Muzeális gyűjtemény:* kódexek, ősnymtatványok, antikvák, RPK = Régi Pannonhalmi Könyvek, *Modern Teológiai Könyvtár (MTK)*, *R. Várkonyi Ágnes Könyvtár*, *Benedictina* I-III. (I.: nyomtatott művek, II, kéziratos hagyatékok, III. egykori

bencés diákok munkái), *Jesuitica*, *Hungarica*, *Musicotheca*

A könyvtár gyűjtőköre: A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár egyházi-szerzetesi könyvtár, más megfogalmazásban teológiai szakkönyvtár, ennek megfelelően gyűjtőköre: teológia és segédtudományai, szerzetesség – bencés szerzetesség, társadalom – és természettudományok, valamint szépirodalom szelektálva, minden bencés vonatkozású anyag.

E szigorú gyűjtőkör mentén **2022-ben 1012 db új könyvvel gyarapodott** a modern könyvállomány, ezeket vásárlás útján szereztük be, vagy ajándékként-adományként kaptuk, vagy bencés hagyatékból, illetve az ún. „bencés letétből” került hozzánk. (A bencés letét, melyre 2016 óta van lehetőség, azt jelenti, hogy a szerzetesek évente 10.000 Ft értékben saját maguk vásárolhatnak könyveket a könyvtár költségvetése terhére. Ezeket a könyveket leltárba vesszük a könyvtárban, de hosszabb időre kölcsönzésre biztosítjuk annak a bencésnek, aki beszerezte. Mindezt annak szellemében, hogy a könyvtári gyűjtemény a bencés közösség közös szellemi vagyona.) **A legjelentősebb tétel a *Sources Chrétiennes* sorozat hiányzó kötetei egy részének beszerzése volt 2022-ben.**

47 féle folyóiratot, heti- és napilapot járattunk, ennyi lapra fizetünk elő. 2018-ban adattisztítást végeztünk, 2019-től csak azokat a folyóiratokat jelentjük a statisztikákban, amire előfizetünk, amit ajándékba kapunk, azokat nem, mert rapszodikus, hogy megkapjuk-e vagy sem. A folyóiratok száma csökkenésének további oka, hogy vannak lapok, amelyek megszűntek, vannak, amelyeket fenntartói döntés alapján nem járattunk tovább, van, aminek előfizetését átvette a gimnáziumi könyvtár – Pannonhalmi Bencés Gimnázium).

2020-ban egy felmérést végeztünk a bencések számára fenntartott folyóiratolvasó kihasználtságáról, az olvasói szokásokról, és arról, hogy mely folyóiratokat olvassák a bencések. A felmérés mentén kiderült, hogy a nyomtatott sajtót egyre kevesebben olvassák, inkább internetről tájékozódnak és vannak olyan szaklapok, melyet egyáltalán nem olvas senki. Ezeket a teológiát vagy tanári szakjukat végző bencés növendékek budapesti könyvtárakban elektronikus formában, adatbázisokban érik el és használják. Éppen ezért 2021-ben, e felmérés mentén újabb folyóiratok előfizetését mondtuk le.

A gyűjtemény gondozása, feldolgozása:

Feldolgozás – katalogizálás - általában

Feldolgozást egy munkatárs végzi folyamatosan ezért nagyon lassan halad.

A korábbi években tudtunk foglalkoztatni megbízási vagy vállalkozási szerződéssel olyan munkaerőt, akinek a feladata csak a katalogizálás volt.

2021-ben és 2022-ben erre nem volt lehetőség. Néhány hétre azonban akadt olyan vállalkozó, aki díjazás nélkül besegített a feldolgozómunkába.

Különgyűjtemények:

A Muzeális gyűjteményben, az MTK-ban (Modern Teológiai Könyvtár), az R. Várkonyi Ágnes Könyvtárban és a Benedictina I-III. gyűjteményben, a *Jesuitica* és *Hungarica*, valamint a *Musicotheca* gyűjteményben jelentős, említésre méltó nagy változás, állománygondozás, feldolgozás 2022-ben nem történt.

Könyvárusítás a duplumokból

Mint a legtöbb könyvtár, mi is raktározási gondokkal küzdünk, ezért kevés kivételtől eltekintve – pl. dedikált kötetek –, minden könyvből csak egy-egy példányt őrzünk meg az utókor számára.

A könyvgyarapítás szabályozott gyűjtőkör mentén történik, tehát a következő témájú könyveket gyűjtjük: teológia és segédtudományai, minden bencés vonatkozású dokumentum, szerzetesség, egyháztörténet... Ha módunkban áll, megpróbáljuk visszavásárolni azokat a muzeális köteteket, melyek a II. József féle felosztatás előtt is a könyvtár gyűjteményébe tartoztak és – borsos áron – fel-feltűnnek antikváriumokban, aukciókon. Ezen kívül „történelmi tradíciók alapján” gyűjtjük a természet- és társadalomtudományokat, valamint szépirodalmat – erősen válogatva.

A gyarapítás nemcsak vásárlás útján történik, hanem sok könyvet kapunk ajándékba, ugyancsak sok anyag kerül be a könyvtárba egy-egy bencés hagyaték részeként.

Azokat a köteteket, melyekből van már egy példányunk, illetve amelyek nem tartoznak a gyűjtőkörünkbe, csereként felajánljuk más könyvtáraknak, illetve értékesítjük.

2019-ben – akkor adománygyűjtő akcióként, jótékony céllal - elkezdtük a könyvtár főlőpéldányainak helybeni értékesítését *a főmonostori kiállítótér kijáratánál, a turistaútvonal végén*. Abban az évben a bevételből egy nehezebb sorsú diákot és a Főapátság Szent Márton-asztala projektjét támogatjuk, mely meleg étkezést biztosít az arra rászorulóknak.

2020-ban a pandémia miatt Pannonhalma bezárt – az árusítást nem tudtuk folytatni.

2021-ben indult újra az élet, ebben az évben és **2022-ben is folytatni tudtuk a duplumárusítást**. A bevétel a könyvtár költségvetésébe kerül.

Fejlesztés, eszközbeszerzés:

Egy új laptopot vásároltunk 2022-ben.

Állománygondozás, állományvédelem, restaurálás:

Restaurálás – általában:

A Világörökség címet birtokló Pannonhalmi Főapátság épületegyüttesében elhelyezkedő könyvtár a Világ Kulturális Örökségének is része. A különleges gyűjtemény különleges gondozást igényel. Az általános állagmegóvás milliós, az egyedi restaurálás pedig több százezres nagyságrendű feladat.

Az egyházi könyvtárak – köztük a pannonhalmi könyvtár – számára, feladataik elvégzéséhez 1998-tól nyíltak meg pályázati lehetőségek, különböző célokkal (számítástechnikai eszközök, könyvtári szoftverek, infrastruktúra javítása, retrospektív elektronikus katalogizálás stb., de leginkább az állományvédelmi feladatok elvégzésére).

1998-tól napjainkig a pannonhalmi könyvtár **29 esetben** nyújtott be sikeres pályázatot preventív, általános állományvédelemre és egyedi restaurálásra, különböző támogatókhoz (NKA, minisztérium, Gerő Éva Alap). Ezen kívül a könyvtár milliós nagyságrendben végeztetett egyedi restaurálást saját erőből is.

Az 1998-tól végzett egyedi restaurálás 2002-től tervezetten folyik. Ettől az évtől kezdtük el a védett könyvállomány általános restauráltatását (preventív állományvédelem), gyűjteményről gyűjteményre haladva. A következő gyűjtemény-részekben sikerült elvégezni

a munkát: *ősnymtatványtár* (a könyvnyomtatás feltalálása (1450) és 1500. december 31. között készült nyomtatott könyvek), a Kézirattár *Jesuitica* és *Hungarica* gyűjteménye, *RMK* (Régi Magyar Könyvek) gyűjteménye, *Benedictina I.* (bencés vonatkozású könyvek), a *klasszicista teremkönyvtár* polcain őrzött könyvek.

2002-ben az ősnymtatvány-antikva gyűjtemény általános állagmegóvása során elkészítettük az ebben a gyűjteményben leginkább restaurálásra szoruló művek jegyzékét - fontossági sorrendet felállítva. 2014-től az ősnymtatvány-adatbázis és nyomtatott katalógus készítése során ez a tervezés új lendületet kapott. 2003-tól, majd 2014-től kezdve – már e jegyzék alapján restauráltattuk a gyűjtemény arra leginkább rászoruló egyes darabjait.

Nemzeti Kulturális Alap (NKA) pályázat

- 2021-ben sikeres pályázatot nyújtottunk be a Nemzeti Kulturális Alaphoz.
- **817.245 Ft** támogatást nyertünk a második legrégebbi kódexünk - **Andachtsbuch (1389) - restaurálására.**
- A munka 2022-ben valósult meg – a szentendrei Ars Alba Restaurátor Bt. segítségével.
- A restaurált kódexet a 2022. évi **Múzeumok éjszakáján** (június 25.) mutattuk be a nagyközönségnek Hoppál Péter államtitkár úrral

Hírek a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/muzeumok-ejszakaja-2022-sajtobemutato-pannonhalman>

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/muzeumok-ejszakaja-2022>

Egy új kezdeményezés: adománygyűjtés (fundraising)

- Új kezdeményezésként-próbálkozásként a Pannonhalmi Főapátsági **Gyűjtemények adománygyűjtésbe** kezdett **a könyvtár, a levéltár és a múzeum** (együtt gyűjtemények) **egy-egy műtárgyának restaurálására** egy a Pannonhalmi Főapátság youtube-csatornáján látható kisfilm segítségével:

<https://www.youtube.com/watch?v=ecBIGEr16CM>

- **A könyvtár elsőként** a 15. században keletkezett **Pfannbergi Misekönyv restaurálását** kívánta megvalósítani a támogatás segítségével.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/adomanygyujtes-pannonhalmi-foapatsagi-gyujtemenyek-harom-mutargyanak-restauralasara>

- A kódexet a **Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat** „fogadta örökbe”. E szervezet **biztosítja a 762.000 Ft munkadíjat.**

Hortobágyi T. Cirill főapát és Németh Zoltán, a megyei közgyűlés elnöke 2021. december 21-én írta alá a restaurálást támogató megállapodást.

- **A restaurálás 2022-ben valósult meg,** a munkát a szentendrei Ars Alba Restaurátor Bt. végezte.

Hírek a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/tamogatas-tobb-mint-600-eves-pfannbergi-missale-restauralasara-gyor-moson-sopron-megyei>

<https://pannonhalmifoapatsag.hu/megmenthetjuk-a-hatszaz-eves-misekonyvet-a-megyei-onkormanyzat-tamogatja-a-restauralast/>

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/gyor-moson-sopron-megyei-onkormanyzat-tamogatasaval-az-ars-alba-restaurator-bt>

- A restaurált **kódex sajtóbemutatójára** 2022. június 28-án került sor

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/gyor-moson-sopron-megyei-onkormanyzat-tamogatasaval-restauralt-15-szazadi-kodex>

Kulturális és szakmai tevékenység – programok, kiállítások, kiadványok, publikációk

Fejlesztések, rendezvények, programok:

A Pannonhalmi Főapátság 2022. évi **kulturális évadának** hívószava a **Megújulás** volt. E gondolat köré szerveződtek a kulturális rendezvények, kiállítások.

- **Megújult barokk orgona új otthona a könyvtárban**

Szigeti Kilián (1913-1981) bencés atya, orgonaművész, orgonaszakértő, a pannonhalmi főiskola tanára, a rendi kórus vezetője, aki az orgonák történetével foglalkozott, kutatóútjain régi orgonák darabjait is összegyűjtötte. E gyűjtemény egy darabja, egy Martin Podkonický (1709-1771) által 1740 és 1760 körül épített, 2021-ben **felújított** orgona 2022-ben a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban kapott új helyet, ahol megtekinthetik a látogatók, de meg is hallgathatják az orgonamuzsikát kedvelők.

Hírek a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/megujult-barokk-orgona-uj-otthona-konyvtarban>

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/pannonhalmi-klasszicista-konyvtarteremben-otthonra-lelt-barokk-orgona-felujitasarol>

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/podkonicky-orgona-megaldasa>

- **A Pannonhalmi Főapátság Megújulás időszak kiállításának megnyitója a könyvtárteremben**

Megújulás címmel időszaki kiállítás nyílt a Pannonhalmi Főapátságban március 21-én, Szent Benedek ünnepén. Hat művész kapott felkérést, hogy reflektáljon a címadó (**Megújulás**) fogalomra. A témaválasztás egy nagyobb ívbe illeszkedik. A bencés szerzetesközösség 2024-ben ünnepli a Szent Márton-bazilika felszentelésének 800. évfordulóját. Az ünnepre való felkészülés jegyében 2021-ben az *Emlékezet* került a rend figyelmének fókuszába. A 2022-es évad vezérmotívuma a *Megújulás* volt.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/pannonhalmi-foapatsag-megujulas-idoszaki-kiallitasanak-megnyitoja-konyvtarteremben>

- **Koncert a könyvtár barokk orgonáján a Nagyböjti koncertsorozat keretében**

A Pannonhalmi Főapátság 2022-es *Megújulás* kulturális évadának első eseménye a *Nagyböjti koncertsorozat* volt. A harmadik koncertnek április 1-jén a klasszicista könyvtárterem adott otthont. Itt hallgathatták meg *Lesták Bedő Eszter* hegedűművészt és *Kiss Zsolt* orgonaművészt az érdeklődők. E zárókoncerten mutatták be az 1740 és 1760 körül Podkonický Márton által épített, 2021-ben restaurált, **megújított** orgonát.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/koncert-konyvtar-barokk-orgonajan-nagybojti-koncertsorozat-kereteben>

- **Orgonatúra a Múzeumok Éjszakáján a bazilikától a könyvtárig**

A *Gyilokfolyosó*, a *Káptalanterem*, a Szent Márton-bazilika nagyorgonája mögötti stallum titkos helyek a Pannonhalmi Főapátságban, melyek a turisták előtt zárva

vannak. A Múzeumok Éjszakáján azonban ezek a titkos terek is feltárultak a vendégek előtt. *Dejcsics Konrád* OSB kulturális igazgató és *Kiss Zsolt* a bazilika karnagya *Orgonaturán* vezette körbe az érdeklődőket. A 2022. június 25-i programon a zenetörténeti ritkaságnak számító, nemrégiben restaurált, **megújított** és a könyvtár klasszicista teremkönyvtárában otthonra talált Martin Podkonický-orgona is megszólalt.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/orgonatura-muzeumok-ejszakajan-bazilikatol-konyvtarig>

- **Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése éves találkozója Pannonhalmán**

2022. június 27. és 29. között Pannonhalmán tartotta éves találkozóját az *Egyházi Könyvtárak Egyesülése* (EKE). A pandémia miatt két év kihagyás után újra lehetővé vált a személyes együttlét. A háromnapos rendezvény szakmai programjai között tisztújító közgyűlés, országos kérdéseket érintő konferencia és az egyes tagkönyvtárak eredményeit bemutató szakmai délelőtti szerepelt. A szakmai konferencia címe: *EKE konferencia a Pannonhalmi Főapátság Megújulás kulturális évadában. Megújulás a Covid után... a folyamatosan változó világban 1.* A szakmai délelőtti címe: *EKE szakmai délelőtti a Pannonhalmi Főapátság a Megújulás kulturális évadában. Megújulás a Covid után... a folyamatosan változó világban 2.*

Az ökumenikus szellemiségű és lelkesítő egyesület tagkönyvtárainak munkatársai ökumenikus vesperáson is részt vettek és megismerkedtek a Pannonhalmi Főapátság nevezetességeivel, a gyűjtemények (könyvtár, levéltár múzeum) kincseivel, az elmúlt években történt fejlesztésekkel.

Hírek a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/az-egyhazi-konyvtarak-egyesulese-eves-talalkozoja-pannonhalman>

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/az-egyhazi-konyvtarak-egyesulese-talalkozoja-1-nap>

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/az-egyhazi-konyvtarak-egyesulese-talalkozoja-2-nap>

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/az-egyhazi-konyvtarak-egyesulese-talalkozoja-3-nap>

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/minden-erkezo-vendeget-ugy-fogadjanak-mint-magat-krisztust-virtualis-vendegkonyv-bejegyzesei>

- **Csillagok alatt**

2022. augusztus 12-én immár harmadszor szervezte meg a Pannonhalmi Főapátság a *Csillagok alatt* elnevezésű programot. Az érdeklődők idén is először részt vettek az esti zsolozsmán, a vesperáson a bazilikában, majd *Birizsló Lőrinc* bencés testvérrel körbesétáltak a templomban és megnézték a torony alatt a teremtéstörténetet elbeszélő, valamint a zodiákus jegyeket megjelenítő freskókat és a felsőszentély, meg a Szent Benedek-kápolna „csillagboltozatát”. Ezután a könyvtárban folytatódott a séta, ahol éggömböket és csillagászattal kapcsolatos régi könyveket tekinthettek meg a látogatók *Ásványi Ilona*, a könyvtár vezetője segítségével. Utána *Binzberger Ákos* atya tartott szemléltetett előadást a csillagászatból. A program a Főapátság pincészetének teraszán zárult, talán hullócsillagot is láthattak az esti látogatásra vállalkozók.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/csillagtura-immar-hagyomanyosan-pannonhalmi-foapatsagban>

- **Arcus Temporum XVII.**

Augusztus utolsó hétvégéje immár 18. alkalommal az *Arcus Temporum*

Pannonhalmi Művészeti Fesztivál ideje a Pannonhalmi Főapátságban. A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár klasszicista teremkönyvtára – más helyszínek mellett – immár évek óta kedvelt helyszíne a programoknak.

Hírek a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/zene-kiallitas-irodalom-spiritualitas-arcus-temporum-xviii-2022-augusztus-26-28>

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/xviii-arcus-temporum-augusztus-26-1-nap>

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/xviii-arcus-temporum-augusztus-27-2-nap>

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/xviii-arcus-temporum-augusztus-28-3-nap>

- **Szent Márton nap**

A pannonhalmi Szent Márton Bazilikában idén november 18-án került sor a *Szent Márton-díj* átadására. A *Pannonhalmi Főapátság*, a *Herendi Porcelánmanufaktúra* és a *Bábolna Nemzeti Ménesbirtok* által alapított díjat idén a koronavírus árváit felkaroló Regőczy Alapítvány létrehozói, *Áder János* és felesége, *Herczegh Anita* kapták.

Az ünnepséget követő fogadás alatt *Tanai Péter* múzeumigazgató a gyűjteményi folyosón újonnan elhelyezett ásványtárat, *Ásványi Ilona* könyvtárigazgató az ebben az évben restaurált, **megújított**, 15. századi Pafannbergi Misekönyvet, *Dénesi Tamás* levéltárigazgató pedig az 1568-ban keletkezett, ugyancsak 2022-ben restaurált 11 méter hosszú deáki periratot mutatta be az érdeklődőknek.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/szent-marton-nap-pannonhalman>

Csoportok, látogatók fogadása:

- **A Székesfehérvári Egyházmegye munkatársainak látogatása Pannonhalmán**

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/szekesfehervari-egyhazmegye-munkatarsainak-latogatasa-pannonhalman>

- **A Honismereti Szövetség Kárpát-medencei középiskolásoknak szóló vetélkedője győzteseinek kirándulása Pannonhalmán**

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/honismereti-szovetseg-karpat-medencei-kozepiskolasoknak-szolo-vetelkedoje-gyozteseinek>

- **A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola munkatársai látogatása**

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/sapientia-szerzetesi-hittudomanyi-foiskola-munkatarsai-latogatasa>

- **Piarista szerzetesek látogatása Pannonhalmán**

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/piarista-szerzetesek-latogatasa-pannonhalman>

- **A Komlói Kodály Zoltán Ének-zenei Katolikus Általános Iskola és Óvoda munkatársai látogatása Pannonhalmán**

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/komloi-kodaly-zoltan-enek-zenei-katolikus-altalanos-iskola-es-ovoda-munkatarsai-latogatasa>

- **„Könyvtár, ami összeköt” – a Kárpát-medencei fiatal magyar könyvtárosok együtt-működése**

A *„Könyvtár, ami összeköt” – Kárpát-medencei fiatal magyar könyvtárosok együttműködése* ösztöndíj keretében 2022. szeptember 24. és október 23. között nyolc határon túli és két magyarországi szakember tölthetett egyidejűleg egy hónapot

az Országgyűlési Könyvtárban. Az idei ösztöndíjasok immár hagyományosan Pannonhalmára is kirándultak – 2022. október 8-án látogatták meg a Pannonhalmi Főapátságot.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/konyvtar-ami-osszekot-program-idei-resztvevoinek-kirandulasa-pannonhalmara>

- **Az ökumenikus konferencia előadóinak látogatása a könyvtárban**

Pannonhalmi Főapátság *Tevékeny részvétel a közösségben* címmel nemzetközi ökumenikus konferenciát szervezett 2022. október 21-én. A konferencia előadói előző nap *Szita Bánk* testvér vezetésével megtekintették a könyvtárat és néhány érdekességet a gyűjteményből: korabeli Luther és Kálvin műveket, ószláv kéziratokat, az 1651-ben kiadott Gyulafehérvári Psalteriumot, az 1655 és 1657 között Londonban megjelent Polyglott Biblia néhány kötetét és Taizével kapcsolatos dokumentumokat.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/az-okumenikus-konferencia-eloadoinak-latogatasa-konyvtarban>

Kiállítások:

- **Kincseiből újat és régít - De thesauro suo nova et vetera - Időszaki kiállítás a klasszicista teremkönyvtárban**

A 2022-ben a könyvtárban rendezett időszaki kiállítás azt a könyvmentő munkát kívánta bemutatni, melyet a könyvtáros és a restaurátor, valamint a könyvtáros és a digitalizálással foglalkozó szakember együtt végez. Közös céljuk az, hogy a könyvtár gyűjteményében őrzött, az évszázadok során elhasználódott vagy megsérült muzeális köteteket restaurálva-megújulva vagy fakszimile-reprint formájában még a további századokban is megcsodálhassák az érdeklődő látogatók.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/kincseibol-ujat-es-regit-de-thesauro-suo-nova-et-vetera-idoszaki-kiallitas-klasszicista>

Bemutatóterek, régi-új kiállítások a könyvtár épületében

- **Bemutató a könyvtárban a Pannonhalmi Főapátsági Múzeum gyűjteményeiből – Kunst- und Wunderkammer**

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/bemutato-konyvtarban-pannonhalmi-foapatsagi-muzeum-gyujtemenyeibol-kunst-und-wunderkammer>

- **Bemutató a könyvtárban a Pannonhalmi Főapátsági Múzeum gyűjteményeiből- Ikongyűjtemény**

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/bemutato-konyvtarban-pannonhalmi-foapatsagi-muzeum-gyujtemenyeibol-ikongyujtemeny>

- **Bemutató a könyvtárban a Pannonhalmi Főapátsági Múzeum gyűjteményeiből – Képtár**

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/bemutato-konyvtarban-pannonhalmi-foapatsagi-muzeum-gyujtemenyeibol-keptar>

- **Régi-új kiállítás könyvtárunk előterében – 1.**
Hír a könyvtár honlapján:
<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/regi-uj-kiallitas-konyvtarunk-elotereben-1>
- **Régi-új kiállítás könyvtárunk előterében – 2.**
Hír a könyvtár honlapján:
<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/folytatas-regi-uj-kiallitas-konyvtarunk-elotereben-2>
- **Régi-új kiállítás könyvtárunk előterében – 3.**
Hír a könyvtár honlapján:
<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/folytatas-regi-uj-kiallitas-konyvtarunk-elotereben-3>
- **Régi-új kiállítás könyvtárunk előterében – 4.**
Hír a könyvtár honlapján:
<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/folytatas-regi-uj-kiallitas-konyvtarunk-elotereben-4>

Kiadványok, publikációk

Collectanea Sancti Martini

- A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár, a Pannonhalmi Főapátsági Levéltár, a Pannonhalmi Főapátsági Múzeum – együtt: a Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményei - 2013-ban együtt indították útjára és jelentették meg először a gyűjtemények évkönyvét, melynek 2. kötete 2014-ben jelent meg, a 3. kötet (2015.) 2016-ban, a 4. (2016) és az 5. (2017) kötet 2017-ben, 6. (2018) kötet 2019-ben, a 7. (2019) kötet 2020 elején, a 8. (2020) kötet 2021 elején.

2022. januárban jelent meg tehát a ***Collectanea Sancti Martini*** a Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményeinek (Levéltár-Könyvtár-Múzeum) Értesítője **IX. kötete**

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/megjelent-collectanea-9-kotete>

Forráskiadványok a könyvtár gyűjteményéből:

- Egy újabb kötet egy a Benedictina gyűjteményben őrzött kéziratból: **Rónay Jácint: Erzsébet királyné udvarában**
Hír a könyvtár honlapján:
<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/egy-ujabb-kotet-egy-benedictina-gyujtemenyben-orzott-keziratbol-ronay-jacint-erzsebet-kiralyne>
- Egy a pannonhalmi könyvtárban őrzött kézirat, melynek megjelenésére csaknem ötven évet vártunk **Jánosi Gyula: Új idők küszöbén. Giesswein Sándor élete**
Hír a könyvtár honlapján:
<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/egy-pannonhalmi-konyvtarban-orzott-kezirat-melynek-megjelenesere-csaknem-otven-evet-vartunk>
- A gyűjteményünkben őrzött **Kis János (1770-1846) levelek** közzététele
Hír a könyvtár honlapján:
<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/gyujtemenyunkben-orzott-kis-janos-1770-1846-levelek-kozzetetele>

A könyvtár munkatársai publikációi:

Ásványi Ilona:

AZ EGYHÁZI KÖNYVTÁRAK ÚTKERESÉSE AZ 1990-ES ÉVEK MÁSODIK FELÉTŐL NAPJAINKIG

in: Tudományos Műszaki Tájékoztatás (TMT) 69. (2022/7)

DOI: <https://doi.org/10.3311/tmt.13189>

ÉN AKARÁSOM NEM BOLONDSÁG... HUBERT GABI KÖSZÖNTÉSE POR ÉS ISTENPOR VAGYUNK. TÚNÓDÉSEK ISTENRŐL ÉS AZ ISTEN KÉPMÁSÁRA TEREMTETT EMBERRŐL, AVAGY ARRÓL BESZÉLÜNK, AMIT TUDUNK. H. HUBERT GABRIELLÁNAK

in: *Cantio optima*. Emlékkönyv Hubert Gabriellának. Szerk. Zászkaliczky Zsuzsanna
Budapest, Evangélikus Országos Gyűjtemény, 2022

Evangélikus Gyűjteményi Kiadványok. Új sorozat. B sorozat, 4..

Sorozatszerkesztő: Kertész Botond

Cikkek, beszámolók rendszeresen az EKE Hírlevélben: <http://eke.hu/hirlevelek>

Szakmai kapcsolatok:

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár munkatársai folyamatosan **részt vesznek** különböző, a magyarországi egyházi-felekezeti könyvtárakat érintő programokban, projektekben, törekvéseken, **rendszeresen publikálnak szakmai írásokat, előadásokat tartanak, szakmai munkacsoportok, kerekasztalok munkájába kapcsolódnak be.**

EKE - Egyházi Könyvtárak Egyesülése

- Az **Egyházi Könyvtárak Egyesülése (EKE)** a magyarországi egyházi-felekezeti könyvtárak szakmai-érdekvédelmi szervezete. Az 1994-ben alakult, 2019-ben 25 születésnapját ünneplő egyesülésnek **szellemi központja** kezdetektől **Pannonhalm**a volt. A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár adta az egyesülés első elnökét (Bánhegyi Miksa atya), majd tíz éven át Ásványi Ilona volt az egyesület titkára (1999-2004), elnöke (2004-2007), elnökségi tagja (2007-2009). 2016 júniusa óta ismét Ásványi Ilona volt az egyesület elnöke, akit 2019-ben ismét újraválasztott három évre az egyesület közgyűlése. A megbízatása 2022-ben járt le.

Az **EKE**, a Magyarországi Egyházi Levéltárosok Egyesületével (**MELTE**) és az Egyházi Muzeológusok Egyesületével (**EME**) **közösen, 2020-ban Pannonhalmán tervezte** éves találkozóját, melynek szokásos programja országos konferencia, szakmai délelőtti, közgyűlés és kirándulás. A tervezett program azonban **a járvány miatt elmaradt.**

A következő tervezett időpont: 2021. június 28-30. volt – ugyancsak **Pannonhalmán**. Az EKE elnöksége úgy döntött, hogy a járvány miatt **2021 nyarán sem tart személyes jelenléttel találkozót**. A MELTE megtartotta a rendezvényét Pannonhalmán, de az EME sem vett részt a találkozón. Az **Egyházi Könyvtárak Egyesülése 2021. október 21-én tartott jelenléti közgyűlést Budapesten**, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán.

Az egyesület életében a legfontosabb esemény a három napos nyári találkozó, melynek megrendezését más-más helyszínen, más-más könyvtár vállalja. Utoljára 2019-ben Esztergomban találkoztak személyesen az egyházi könyvtárosok, majd **2022-ben találkozhattak ismét személyesen, Pannonhalmán**, ld. fentebb.

Egyéb szakmai tevékenység:

- Ásványi Ilona, a könyvtár vezetője a 2022-ben, Pannonhalmán rendezett közgyűlésen **zárta harmadik elnökségi ciklusát az Egyházi Könyvtárak Egyesülése élén.**
- A Kulturális és Innovációs Minisztérium felkérésére ugyanő részt vesz még két éven keresztül a **Szinnyei-díj Kuratórium** munkájában

Egyéb:

- **Könyvgyűjtő akció Pannonhalmától Nyíregyházáig. Börtönkönyvtár alakult Sátoraljaújhelyen**
2022. június 17-én törtönkönyvtár létesült a Sátoraljaújhelyi Fegyház és Börtönben. *Berta Tibor* dandártábornok, tábori püspök az intézet egykori törtönlelkészéről, *Hajdú Miklósról* nevezte el és áldotta meg az egyházi könyvtárat. Sok történelmi múltú egyházi könyvtár – köztük a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár – ajánlott fel könyveket az állomány feltöltéséhez
Hír a könyvtár honlapján:
<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/konyvguyito-akcio-pannonhalmatol-nyiregyhazaig-bortonkonyvtar-alakult-satoraljauihelyen>
- **A kulturális terület munkatársai kirándulása Székesfehérvárra**
Hír a könyvtár honlapján:
<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/kulturalis-terulet-munkatarsai-kirandulasa-szekesfehervarra>
- **A Könyvtárosok Világnapja (április 14.) alkalmából a pannonhalmi könyvtárban járt a Kisalföld című megyei lap**
Hír a könyvtár honlapján:
<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/konyvtarosok-vilagnapja-alkalmabol-pannonhalmi-konyvtarban-jart-kisalfold-cimu-megyei-lap>
<https://www.kisalfold.hu/helyi-kultura/2022/04/a-tudaskincs-formalja-a-jovot-a-pannonhalmi-konyvtarban-jartunk-fotok>
- **Isten ígéjének vasárnapján megmutattuk a ritkán látható Pannonhalmi Evangelistariumot a pannonhalmi bazilikában**
2022. január 23-án, *Isten ígéje vasárnapja* idei ünnepén a szentmise után megmutattuk a liturgián résztvevő érdeklődő híveknek a Pannonhalmi Evangelistariumot. Ferenc pápa rendelte el 2019. szeptember 30-án közzétett *Aperuit illis* (Megnyitotta nekik) kezdetű apostoli levelében, hogy ezt a vasárnapot ünnepnapként éljük meg, a Biblia középpontba helyezésével. Az Evangelistarium a pannonhalmi monostor használatára készült a 16. század elején, gyűjteményünk becses kincse.
Hír a könyvtár honlapján:
<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/isten-igejenek-vasarnapjan-megmutattuk-ritkan-lathato-pannonhalmi-evangelistariumot>

PR-tevékenység

- 2022-ben jelentősen **gazdagodott és folyamatosan frissült a könyvtár honlapja:** <https://konyvtar.osb.hu/>
- Az aktuális híreken túl folytattuk, élénkítettük a **könyvtár honlapján a Rejtett kincseink...** rovatot, melyben a könyvtár különleges dokumentumait mutatjuk be.

TERVEINK 2023-ra

1. Személyi kérdések:

- Legalább három munkatársra lenne szüksége a könyvtárnak: egy helyettes vezetőre, egy tájékoztató-kutatószolgálatos kollégára és egy informatikus-könyvtáros munkatársra, de erre kevés lehetőséget látunk az általános gazdasági helyzet miatt.
- Ugyancsak nem lesz lehetőség a közeljövőben arra, hogy a feldolgozómunkát élénkítsük, az adatbázist javítsuk, ellenőrizzük megbízási vagy vállalkozási szerződéssel foglalkoztatott munkatársakkal, ám talán lesznek önkéntes munkatársaink, akikkel haladni tud ez a munka is.

2. Gyűjteménygondozás (állományrendezés, feldolgozás, restaurálás)

- **MTK (Modern Teológiai Könyvtár)** kurrens feldolgozásának folytatása – belső erőforrással: bencés növendék
- **Musicotheca** - az adatbázis ellenőrzése zenei könyvtáros szakember segítségével
- **Kódexeink feldolgozásának elkezdése az MTA-OSZK Res Libraria Hungariae Kutatócsoport - Fragmenta Codicum Műhely** munkacsoport- vezetője dr. Madas Edit és dr. Sarbak Gábor segítségével – ezt a munkát évek óta tervezzük, a munkacsoport kapacitásán múlik
- **Antikváink** számbavétele régikönyves könyvtárszakos hallgatók segítségével – erre, azonban források hiányában nem lesz lehetőség
- A **Benedictina gyűjtemény** – bencés kéziratok 2020-ben megkezdett **intenzív feldolgozásának** folytatása
- A **digitalizálás**: folytatjuk a tájékoztatói segédletek (katalóguscédulák, kötetkatalógusok, névtárak stb.) digitalizálását, hogy a távhasználat, digitális szolgáltatás zavartalan legyen egy esetleges újabb lezárás esetén is
- **Amennyiben lesz további pályázat egyedi restaurálásra**, az állományvédelmi munka folytatása – egyelőre egy olyan sikeres pályázatunk van, melynek a megvalósítása 2023-ban történik

3. Beruházások és eszközvásárlások:

2023-ban nem tervezünk nagyobb beruházást

4. Egyéb tevékenység (programok, kiállítások, könyvkiadás, publikáció, előadások)

a., Programok:

- Helyet adunk az **Arcus Temporum Pannonhalmi Művészeti Fesztivál** programjainak
- Vállaljuk **szakmai csoportok vezetését** – könyvtárosok, könyvbarátok, érdeklődők
- Tervezzük **tematikus bemutatókat, foglalkozásokat**, rendhagyó irodalom, történelem valamint könyvtári órákat, amennyiben a járvány megengedi.

b., Kiállítás:

A 2023. évi pannonhalmi kulturális évad hívószava a ZARÁNDOKLÁS

A főapátsági kiállítások e téma köré rendeződnek.

Saját kiállítás: a klasszicista teremkönyvtárban:

- **Semitaie in corde eius**
... szívében zarándokútra készül
Időszaki kiállítás a *Zarándoklat* kulturális évadban
a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár klasszicista teremkönyvtárában
2023. március 21. és 2024. március 21. között
- **... melly jó, ha a gazdagság jók kezében áll... (Kazinczy Ferenc)**
Restaurálási munka a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban

Időszaki kiállítás a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár klasszicista teremkönyvtárában
2023. március 21. és 2024. március 21. között

- **„Elszálltak már, hajh az évek...”
100 éves a Bencés Diákszövetség**

Időszaki kiállítás a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár klasszicista teremkönyvtárában
2023. május 1. és 31. között

Egyéb kiállítás:

- Anyagunkat, kincseinket 2022-ben is **készséggel adjuk kölcsön** más múzeumoknak kiállításra

c., Könyvkiadás:

- 2023-ban jelenik meg reményeink szerint a gyűjteményi évkönyv (***Collectanea Sancti Martini. A Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményeinek Értesítője***) következő, X. kötete

d., Publikálás:

- Lehetőség szerint **továbbra is publikáljuk** kutatómunkánk eredményeit.

e., Előadások:

- Felkérésre továbbra is szívesen tartunk szakmai előadásokat

5. Továbbképzés:

- A lehetőségeknek megfelelően részt veszünk belső és külső továbbképzéseken

6. Külső partnerkapcsolatok:

- **Lehetőség** szerint továbbra is bekapcsolódunk a különböző egyházi és világi szakmai szervezetek munkájába, részt veszünk különböző szakmai rendezvényeken, akár online formában is.

7. PR-tevékenység

- Folyamatosan frissítjük és gazdagítjuk a könyvtár honlapját

Pannonhalma, 2023. január 25.

Ásványi Ilona
igazgató